

φράση του πότε αϊμάτωνε σάν κνοῦτο και πότε ἀπαλοχάϊδευε σάν ἀνοιξιάντικο ἀγεράκι. Αντρικὸς και σαρκαστικὸς, κεραυνὸς και τραγοῦδι, καταγίδα και ἀγρινὴ δροσιά. Πότε ἓνα ἀπ' αὐτὰ σὲ κάθε ἄρθρο του, και πότε ὅλα μαζί στὸ ἴδιο ἄρθρο του, σὲ μιὰ φράση του μοναχά! Γιατ' εἶχε δικό του ὕφος, προσωπικὸ, και μιὰ ἀράδα του πολλὲς φορές, ριγμένη στίς ἀπέραντες στήλες τῆς ἐφημερίδας του, ἀναγνωρίζοτανε, διαλαλοῦσε τὴν πατριότητά της.

"Ἐτσι ὁ Γαβριηλίδης πέρασε ἀπὸ τὰ Ἑλληνικά γράμματα, ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ δημοσιογραφία, ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ κοινωνία, σὰ μιὰ δυνατὴ προσωπικότητα. Γιατ' εἶτανε προσωπικότητα ὁ Γαβριηλίδης, ὅπως ὁ Κλεάνδης Τριανταφυλλὸς, ὅπως ὁ Σουρῆς, ὅπως ὁ Θέμις ὁ Ἀντωνος. Ἀνθρωποὶ πὺν φεύγοντας ἀπὸ τὴ ζωὴ ἀφίρουν κείνο πὺν λέγεται συμβατικά κενό γ.

Ἡ θέση τους θὰ μένει πάντα ἀδειανή. Λέ θάρθουν ἄλλοι νὰ τὴν πιάσουν. Καλύτεροὶ τους, μπορεῖ νάρθουν. Ἰδιοὶ μ' αὐτοὺς ὅμως, ποτέ. Γιατ' εἶχανε Ἐγὼ. Κι αὐτὸ εἶναι τὸ πᾶν. Νὰ μὴ μοιάσεις, νὰ μὴ θυμίζεις. Μέτριος ἴσως, μικρὸς σιμὰ στοὺς ἄλλους, πὺν ἤρθανε νωρίτερα ἀπὸ σένα ἢ πὺν θάρθουνε ἀργότερά σου, μὰ Ἐσὺ, μὲ τὸ Ἐγὼ σου, μὲ τὴν προσωπικότητά σου, μὲ τίς ἀτέλειες και μὲ τίς ἀδυναμίες σου.

Στὰ γράμματα, στὴν Τέχνη, στὴν κοινωνία, τὸ ἴδιο. Οἱ προσωπικότητες μόνο σώονται, μένουν. Οἱ ἄλλοι σβύνουν, περνοῦν. Οἱ μεγάλοι πλανήτες μόνο λογαριάζονται. Οἱ δορυφόροι τους, ὅσο κι ἄλάμπουνε, μερικὲς φορές, περισσότερο ἀπ' αὐτοὺς, πάντα δορυφόροι μένουν.

Πατέρα τῆς σύγχρονης ἐλληνικῆς δημοσιογραφίας τὸν ὀνομάσανε τὸ Γαβριηλίδη, κ' εἶταν ἀληθινὰ πατέρας της. Πατέρα ἀκόμα και τῆς σημερινῆς κοινωνίας μπορεῖ μὲ κάπιο περιορισμὸ νὰ τὸν πεῖ κανεὶς.

"Ὅσοι ἀπὸ σαράντα χρόνια κ' ἐδὼ παίζανε ἢ παίζουν κάπιο ρόλο στὴ δημοσιογραφία, ἀκόμα και στὴν πολιτεία και στὴν κοινωνία, ἀπὸ τὰ χέρια του πέρασαν, παιδιὰ του εἶναι. Φυσικά, δὲν τοῦ μοιάσανε ὅλοι, μὰ οὔτε κ' εἶτανε δυνατὸ νὰν τοῦ μοιάσουνε. Ἄλλοι πήραν μερικὰ καλὰ του, κι ἄλλοι μερικὲς ἀδυναμίες του, ἀπαράλλαχτα ὅπως και τὰ φυσικὰ παιδιὰ, πὺν δὲ μοιάζουν ὅλα μὲ τὸν πατέρα, και δὲν παίρνουν ὅλα τίς ἴδιες ἀρετὲς και κακίες του.

Ἐγὼ ἂν και δὲν ἐργάστηκα ποτὲ σιμὰ του (κ' εἰμωνα ἀπὸ τίς λίγες, λυγοστὲς ἐξαιρέσεις) δὲν τὸ ἀρνοῦμαι πὺς ἢ «Ἀκρόπολη» μοῦ χρησίμεψε γιὰ πρῶτο σχολεῖ μου. Στὰ φοιτητικά μου χρόνια, αὐτὴ διάβαζα, αὐτὴ διαβάζανε κ' οἱ ἄλλοι οἱ συμφοιτητές μου. Εἶτανε ὁ πρῶτὸς πνευματικὸς καφές μας. Στὴν αἴθουσα μέσα, πρὶν μπεῖ ὁ καθηγητὴς γιὰ μάθημα, στὰ θρανία, μπροστὰ σὲ κάθε φοιτητὴ, εἶτανε στρωμένη ἢ «Ἀκρόπολη» και πολλὲς φορές κι ὅταν ἀκόμα ἔμπαινε ὁ καθηγητὴς κι ἀρχινοῦσε ἀπὸ τὴν ἔδρα του νὰ σοφολογεῖ ἢ νὰ ἀερολογεῖ, πολλοὶ μας προτιμοῦσαμε τὰρθου τοῦ Γαβριηλίδη ἀπὸ τὸ μάθημά του.

Πρῶτο μου σχολεῖο λοιπὸν ἢ «Ἀκρόπολη» κ' ἔτσι σήμερα, μὲ τίς πρόχειρες αὐτὲς γραμμές μου, ἐρχομαι κ' ἐγὼ νὰ ρίξω ἓνα λουλούδι εὐγνωμοσύνης στὸν τάφο τοῦ πρῶτου Λασκάλου μου.

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΒΟΓΓΟΣ ΣΟΥ

Τόσον καιρὸ τὸν ἔκρυβες τὸ βόγγο σου
Στὰ δυνατὰ σου μέσα στήθια
Γιατὶ κρυφὸ τὸν ἤθελες τὸν πόνο σου
Ἀπ' τ' ἄξεστα και τ' ἀκαρδα τὰ πλήθια.

Κι ὅσες φορές στὸ λάρυγγά σου ἀνέβαινε
Και θεωρῶμενος πάλεβε νὰ βγεῖ
Δαγκώνοντας τὰ χεῖλη σου τὸν ἔπνιγες,
ὦ δυνατέ, μὲς σὲ βαθειὰ σιγή.

Μὰ χτὲς στὰ μάτια μου διαβάζοντας
Βαθὺ και τὸ δικό μου πόνο
Νὰ βγεῖ τὸν ἄφησες τὸ βόγγο σου
Και ν' ἀκουστεῖ γιὰ μένα μόνο.

Κ' εἶτανε τόσο δυνατός, πὺν τάραζε
τῆς σκοτεινῆς σου κάμαρας τοὺς τοίχους
Και στὴν καρδιά μου φτάνοντας ἐξύπνησε
Ἀπ' τίς χορδὲς της πονεμένους ἤχους.

Πάτρα, 1920

ΕΠΙΤΑΦΙΟ

[Σὲ ποιόν; σὲ τί; κ' ἐγὼ δὲν ξέρω!]

Ἐπαψε τὸ πονεῖ νὰ κλαιδαῖ
Σταμάτησε τὸ ρυάκι τὰ νερά του
Τᾶνθια της ἢ τριανταφυλλιά μαδάει
Γιατὶ σὲ πῆρε ὁ χάρος στὰ φτερά του.

Γιάννινα 1918.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΧΡΥΣΑΝΘΙΜΟΣ